

Egy napfogyatkozás hozadéka

Majdnem olyan reménytelennek látszott október 3-ának hajnala, mint az ominózus „bugaci pillanatok” idején 1999. augusztus 11-én. Ködfoltok, felhőfoszlányok, szélcsend, csak éppen az eső nem esik; a Nap helyét mintegy öt fokos pontossággal sejtem a keleti horizont felett. Hát ebből sem lesz fotózás, de még bemutatás sem!

Pedig az előző napon késő éjszakáig barkácsoltam: a Szánthó Lajostól kapott fotografikus napfólia felszerelése a 10,5 cm-es Makszutovra, projekciós ernyő készítése a vezetőtávcsőként használatos refraktorra, fólia a 10x80-as TZK-ra, majd az összes cucc bepakolása a csomagartóba. Igyekeztem mindent úgy előkészíteni, hogy a bemutatás helyszínén gond nélkül fogadhassam az érdeklődőket.

Lassan kezdett ritkulni a felhőzet, így 10 óra után néhány perccel már látszott a napkorong piciny „csorbulása” is, jelezve, hogy elkezdődött a napfogyatkozás. Bár az MCSE szórólapokat sok helyre eljuttattam, szervezett iskolás csoportok –talán a változó időjárás miatt – nem jöttek el a bemutatásra. Végül is mintegy harminc érdeklődő (nyugdíjas pedagógus, postáskisasszony, a faluban dolgozó közmunkások, lovászok, a nemzeti park munkatársai, stb.) jött el a Kúria Oktatóközpont udvarára, hogy a távcsövekbe pillantva saját szemével figyelje meg a Hold átvonulását a Nap előtt.

Tulajdonképpen (kicsit nagyképeűen fogalmazva) a mostani egy volt a számos részleges napfogyatkozás között, amit eddigi életem során láttam. Ám történt valami, ami különösen érdekessé és emlékezetessé tette a mostani alkalmat. A

látogatók között megjelent egy alacsony, mosolygós, nagyon idős ember, aki nagy tisztelettel kollégájaként üdvözölt. A baráti eszmecsere során kiderült, hogy a 91 éves Schäg Dani bácsi szintén földrajz tanárként élte le az életét, gimnáziumot is igazgatott, és az a Szabó Gyula, aki az egykor oly híres miskolci csillagvizsgálót létrehozta, hajdani diáktársa és jó barátja volt.

A fogyatkozás lassan elérte a maximális fázist, amikor újabb látogató érkezett: Dani bácsi lánya.

Beszélgetésünk során olyan izgalmas témák kerültek sorra, mint például a Deep Impact misszió, leszállás a Titan felszínére, a Mars-expedíciók sikerei és kudarcai, a Hubble Űrtávcső sorsa, Bush elnök űrmissziós tervei (!) és még sorolhatnám tovább. Hamarosan kiderült, hogy Bokor Éva, a kedves ifjú hölgy nem véletlenül volt rendkívül tájékozott e témakörökben, hiszen e-mail címében mindannyiunk számára ismerős betűket fedezhetünk fel: jpl.nasa.gov.

Ez történt 2005. október 3-án délelőtt, egy 334 lelket számláló kis faluban, Jósavfőn.

(Utóirat helyett: egy tájolóval és libellával felszerelve olyan jól sikerült reggel pólusra állítani a távcső mechanikáját, hogy két óra alatt egyáltalán nem kellett korrigálni, ennek ellenére csak egyszer kattintottam el a fényképezőgépet).

Ujvárosy Antal

Jamaikai élmények

2005 nyarán, július közepétől augusztus elsejéig volt szerencsém Jamaikán múlatni az időt a családommal, egy nyaralás keretein belül. Mintha egy másik világba csöppentünk volna. Az emberek feketék, minden lassabb, máshogy megy, a bűvös szó a „No Problem!” Jamaika legfőbb értéke az emberek, a vendégszeretet és az érintetlen természet. Minden meleg,

még éjjel is 28 °C közelében marad a hőmérséklet, délutánonként megjön a metrendszerinti eső, ami szintén 30 fok hőmérsékletű, és a levegő nehéz a tömény párától. Ha már megsülünk a napon, lehűsít minket a 31 °C-os óceán! Bizony, ez már a trópus, 18 fokra az Egyenlítőtől északra!

Es hogy ez mit is jelent annak, aki mellékesen amatőr csillagászokdix is?

Elérhetővé válnak azok az égi objektumok is, amiket itthonról csak képekről láthatnánk. A Polaris 18 fokon szerénykedik a pálmák között, a Nyilas és Skorpió kb. 45°-on delel, a Hold függőlegesen „ugrik fel az égre”, a Nap is így „pottyán le” onnét. Gyönyörű holdkeltékben és napnyugtában volt részünk, és a Nap nem delelt, hanem „északolt”. Bizony, amikor „legfentebb” van, 2 fokkal északabbra látható, mint a pontos zenit. Vitünk magunkkal egy távcsövet is, egy 80/400-as kisrefraktort EQ1-en. (Külön köszönet érte ezúton is, Szánthó Lajos!) Sajnos akadt néhány korlátozó tényező: A legjobb panorámájú hely az udvari úszómedence mellett volt, így is erősen fáktól szegélyezve és jól kivilágítva. Külön vadásztunk a kisebb ablakokra a lombok között, ahonnét legdélebbre leláttunk. Keserűen ért a tény, hogy a pára miatt 15 fokos magasságban erősen csökkent az átlátszóság, 10 fokon pedig mintha elválták volna. Így sajnos pont a legérdekesebb dolgokról maradtunk le, amikhez az alacsony földrajzi szélesség miatt éppen hozzájuthattunk volna. A távcső is korlátozott bizonyos mértékben, csak egyszer tudtam itthon kimenni vele az ég alá, vadidegen volt a környezet, a távcső, hasonló még egyszer se volt a kezemben. Egészen más méretekhez szoktam, de a nagytávcsövet sajnos nem tudtam volna magammal vinni. Ebből a legnagyobb tanulság, hogy mindenképpen megszokott távcsővel menjünk el idegen helyre!

Néhány éjszaka után azért megbarátkoztam a tényekkel, egyre jobban tudtam keresni vele, kezdve az ismertekkel, folytatva az új régiók pásztázásával. Új dimenziót nyert számomra a Nyilas, a Skorpió, lehengerlőek voltak a hatalmas látómezőben sziporkázó csillaghalmozatok, magasan kiemelkedve a párából, nem úgy, mint itthon. Időközben lehet, hogy megfertőztem ezzel a hobbival más pihenni vágyókat is, egy német fiú és családja szintén láthatta az éjszakai ég gyöngyszemeit, a Jupitert, a Holdat és a Napot is a távcsővel.

A 10 órás repülőút se volt unalmas, odafelé csodálatos naphaló játszott a felhőkön, többször sikerült hat szivárványos gyűrűt is megszámolni koncentrikusan, hazafelé pedig a teljesen sötét égen megfigyelhettem, miként bukik a nem látható horizont alá a Vénusz, lassan elhalványulva, majd erőtlenül eltűnve, illetve láthattunk egy napfelkeltét a felhők fölött.

Sokat tanultam ezalatt a két hét alatt, sok szépet láttam, rengeteg élménnyel gyarapodtam, megismerhettem egy egészen más kultúrát és sok dolog definíciója átforgalmódott a fejemben.

Bezák Tibor

Apróhirdetések

ELADÓ áron alul egy MEADE gyártmányú 125 mm átmérőjű Makszutov–Cassegrain, kiváló képalkotású távcsőtubus, keresőtávcsővel, hibátlan állapotban. Ára: 150 000 Ft. Kereszty Zsolt, tel.: (30) 335-9901

ELADÓ 12–60x-os Zoom-binokulár, ára 60 E Ft. Lieber József, tel.: (30) 252-1034

ELADÓ 100/1000-es Newton-távcső ekvatoriális mechanikán (25 000 Ft), 6, 9, 18, 25 mm Magellan orthoszkopikus okulárokkal (8000 Ft/db), valamint egy 20x60-as Tinto binokulár (18 000 Ft). Kustor Balázs, tel.: (99) 363-062